

Tal av andre vice partiordförande, it- och energiminister, Anna-Karin Hatt på Gotlands distriktsstämma 16 mars 2013

Tack för inbjudan att få komma hit till er och er stämma idag. Gotland har en speciell plats i mitt hjärta. Den vackra naturen. Närheten till havet. Er rika kultur. Och så alla er härliga gotlänningar. Det är lätt att känna sig hemma hos er.

Extra kul är det att komma hit som energiminister. För Gotland är verkligen ett skyltfönster mot Europa när det gäller förnybar energi. Just nu, när den förnybara energin växer så det knakar i Sverige, och när vindkraft slår nya rekord, så är det ni här på Gotland som ligger längst fram i hela landet. Visste ni att Gotland har mer än dubbelt så mycket vindkraft som den näst bästa kommunen i Sverige, Strömsund. Medan man i andra länder ute i Europa funderar på hur de ska kunna få den förnybara energin att växa, så gör ni det i praktiken, här på Gotland.

Er fantastiska utveckling beror ju på att ni inte är rädda för att ställa upp höga ambitioner. Er målsättning, att Gotland ska vara den världsledande ö-regionen på miljö- och energiområdet, är ju inte bara vackra ord på ett grått papper. Den målsättningen fyller ni ju med konkret handling.

Och det som gör mig extra stolt är att det är ni här inne, alla ni centerpartister här på Gotland, som har drivit fram de här tydliga målen och som gör allt ni kan för att förverkliga dem. Ni gjorde det när ni satt i majoritet, och ni gör det nu när ni sitter i opposition. Jag vill att ni sträcker på er, och är oändligt stolta för det!

Samtidigt är ni ett föredöme på it-området. För det är verkligen väldigt imponerande att i princip alla gotländska socknar just nu planerar för, gräver ner eller redan har skaffat sig fiber. Och inte heller det har ju skett av sig själv. Det har ju hänt tack vare Centerpartiet och den bredbandsstrategi som ni tog fram när ni satt i majoritet. Det är ju därför som målet om att alla gotlänningar ska ha fiber till 2015 nu inte är så långt borta. Också det är verkligen imponerande. Ni visar verkligen prov på er handlingskraft, och genom att göra det visar ni också vägen för andra. Jag hoppas att ni kommer fortsätta göra det.

Och den handlingskraften behövs, för också Gotland har ju sina tydliga utmaningar. Och en av de allra största just nu är ju hur färjetrafiken hit till ön ska se ut framöver.

Faktum är ju att det inte finns någon annan region i Sverige som är så beroende av en enskild trafiklinje som ni här på Gotland är. För alla er som lever här, för alla de som driver företag här, så är färjetrafiken livsviktig. Den behövs för att ni ska ha ett effektivt transportmedel till fastlandet. Den behövs för att det ska finnas en leveranssäkerhet både för varor till ön och från ön. Och den behövs för att ni ska kunna vara del av en större arbetsmarknad.

Det är ju just därför som Gotlandstrafiken också framöver måste bidra med bra förutsättningar, både för resande och för godstransporter. Ni som bor här på ön måste kunna lita på att er färjetrafik är långsiktig, att den är stabil och att den är miljömässigt hållbar. Ni måste kunna känna er trygga i att den bidrar till tillväxt, livskvalitet och välfärden här på Gotland. För Gotland behöver inte inbromsning, utan fortsatt utveckling, för framtiden.

Och det är just därför som jag, och med mig hela partiledningen, uppmanar er i Gotlandscentern att fortsätta ert fina arbete för att ni ska få en fortsatt bra färjeförbindelse till fastlandet. Och jag kan lova er att Centerpartiet i regeringen jobbar väldigt hårt för att hitta en bra lösning som är tillgänglig, som tar miljöhänsyn och som bidrar till en bättre konkurrenskraft. Ni har rätt att förvänta er och få bra kommunikationer till fastlandet också framöver!

Det finns mycket för oss att prata om idag, inte minst om de diskussioner vi nu har i partiet.

Lägger man handen på hjärtat så tror jag att vi alla håller med om att vi i Centerpartiet befinner oss i ett viktigt läge och att vi tillsammans har viktiga uppgifter framför oss.

Ingen har väl missat att vi den här vintern har haft en väldigt stark debatt – internt och externt – om hur Centerpartiets långsiktiga visioner ska se ut. Och hela partiledningen, med Annie i spetsen, är väldigt medveten om att det under en tid i vintras var lite tufft att vara centerpartist. Att det var många som fick svara på frågor i kön på ICA. Att diskussionerna kring julbordet kanske inte bara handlade om julens kärleksbudskap. Vi såg det, och vi tog till oss de reaktioner som kom från olika delar av landet på förslaget till nytt idéprogram. Och vi tog det till oss.

Det är just därför som vi i verkställande utskottet och i partistyrelsen lagt ned en hel del arbete på att jobba om förslaget till idéprogram, så att det nu finns ett nytt förslag inför Framtidsstämman nästa helg. Vi har behållit det som var bra. Vi har tagit bort frågor som månggifte, slopad skolplikt och förändrad arvsrätt. Och vi har lagt till en hel del förslag för att göra programmet grönare, varmare och för att bättre beskriva den kärna av idéer som vi i Centerrörelsen bygger på.

För det är ju det som är uppgiften för vårt idéprogram: att fånga den gemensamma idémässiga kärnan i vårt parti. Att beskriva de idéer som bär oss, och göra dem begripliga för andra. Uppgiften är inte att sära ut och skapa ett smalare Centerparti där färre känner sig hemma. Utan att ta vara på mångfalden i vårt parti och göra våra djupaste värderingar och idéer intressanta för fler.

Jag tycker att vi har lyckats ganska bra med i partistyrelsens förslag till stämman. Och till vår hjälp har vi haft hela centerrörelsen. Vi fick in 700 remissvar och 1700 sidor fullproppade med idéer från distrikt, kretsar, avdelningar, syskonorganisationer och från enskilda medlemmar. Det är fantastiskt!

Också ni här på Gotland bidrog med flera viktiga idéer.

Ni underströk hur viktigt det är att det finns en god samhällsservice i hela landet, och att vi satsar på fiber och infrastruktur så att människor kan leva, bo, och förverkliga sina drömmar i hela landet.

Ni lyfte fram landsbygden och hur viktiga gröna näringarna är. För att vi ska kunna äta sund och säker mat, men också för att vi ska klara energiomställningen.

Ni lyfte fram att ni – precis som jag själv - ville se en bättre balans mellan individens frihet och vårt personliga ansvar.

Och ni beskrev att ni ville se ett idéprogram med en betydligt varmare ton.

Allt detta har vi i partistyrelsen bejakat i det förslag till idéprogram som Framtidsstämman nu ska ta ställning till. Ni kan känna er glad och stolta att ni bidragit och påverkat det!

Och när vi ändå pratar idéprogram vill jag lyfta fram sex delar ur det. Delar som gör Centerpartiet unika i svensk politik, och som är väldigt viktiga i det förslag som nu ligger.

Den första delen skulle jag vilja beskriva med ett citat:

“Centerpartiet tror på varje människas rätt och förmåga att själv forma sin egen framtid. Det är därför vi vill att makt ska finnas så nära människor som möjligt”.

Precis så skriver vi, alldeles i inledningen till idéprogrammet.

Och om man ska välja ut en enda sak så skulle jag säga att just detta är grunden i vårt parti. Att vi tror på människors förmåga att ta större ansvar själva. Att vi vill att makten ska finnas så nära oss som enskilda som möjligt. Det är knappast något nytt, utan välkänd centerpolitik. Men det är väldigt viktigt.

För sanningen är ju att ända sedan vårt parti bildades så har vi stått och står på den enskildes sida, mot onödig centralmakt och överhet.

Våra rötter går ju ända tillbaka till den frihetskamp som de självägande bönderna och landsbygdsbefolkningen drev vid 1900-talets början. Den som man då beskrev i parollen ”en fri man på en fri tuva”. Vilket vi idag kanske skulle ha beskrivit som ”en fri kvinna och en fri man på en fri tuva”.

Tilltron till den enskilda, viljan att lägga makten så nära den enskilde som möjligt, är en viktig princip för Centerpartiet också framöver.

Den andra delen som gör oss unika handlar om det starka rättviseperspektiv vi står för. För om man ska kunna vara riktigt fri så måste man också kunna känna sig trygg. Och det är precis där, i balansen mellan stor frihet och riktig rättvisa, som vi i Centerpartiet hittar vårt idealsamhälle. Och det är där en av Centerpartiets unika positioner finns, i svensk politik.

För vi människor behöver ju inte bara få större möjlighet att rå oss själva, vi behöver ju också få rå om varandra.

Därför måste det finnas en väldigt stark koppling mellan vår personliga frihet och vårt eget ansvar. Vi ska se till så att människor får bättre möjligheter att stå på egna ben – att leva på sin lön, sin bygd och sin pension. Men samtidigt måste vi se till så att det, när orken tryter eller sjukdomen slår till, finns en god och stark gemensam välfärd, att det finns ett bra socialt och ekonomiskt skyddsnät som kan fånga upp den som fått en törn i livet.

Vi ska inte ha en stat som är så liten som möjligt, för sakens egen skull. Men vi ska inte heller ha en stat i socialdemokratisk tappning, som tillåts växa och växa, på enskilda människors bekostnad och på bekostnad av människors möjligheter att göra egna självständiga val.

Att få välja vilken barnomsorg som passar den egna familjen. Att få påverka vilken äldreomsorg man ska få när man blir äldre. Att få behålla mer pengar i plånboken så att man kan spara till en bostad, en bil eller till en semesterresa till solen. Den rätten och möjligheten måste fler få.

Och ska fler få den chansen måste vi ha en stat som har den storlek som uppgifterna kräver, men som varken är större eller mindre än så. Och då måste vi jobba smart och effektivt, så att vi inte tar ut en enda krona mer i skatt än nödvändigt. Att hushålla med skattebetalarnas pengar är och ska fortsätta vara en viktig centerpartistisk devis.

För då kan vi också stå upp för att vi ska ha en god gemensamt finansierad generell välfärd för alla. En som fångar upp och inte låter folk trilla emellan, men som inte förutsätter att lösningarna måste se exakt likadana ut för alla.

Vi ska ha en välfärd där Bosse, som är långvarigt sjuk, får den vård, och den ekonomiska trygghet, som han behöver.

Vi ska ha ett samhälle där Kristina, som lever under ständiga hot från sin före detta man, kan få en trygg fristad, där hon sakta men säkert kan bygga upp sin självkänsla och sitt liv igen.

Och vi ska ha en välfärd där Sara, som är 22 år och som ännu inte fått prova på att jobba och tjäna egna pengar, kan få en praktikplats med både utbildning och en egen lön.

Ett samhälle med en god generell välfärd för alla är en självklar del av Centerpartiets politik.

Det tredje området som ger oss en unik position i svensk politik är vårt starka miljöengagemang. Och det var precis här som den politiska gnistan tändes för mig. Och just därför är jag extra glad att vi i förslaget till nytt idéprogram tar tydliga kliv framåt när det gäller vår miljö-, klimat-, och energipolitik.

För vi i Centerpartiet har en väldigt tydlig och jordnära hållbarhetsfilosofi. Den är inte någon chic accessoar för att piffa upp en annars grå politik. Den är äkta, genuin och den kommer direkt från hjärtat.

För sanningen är ju att i mer än 100 år så har vårt partis ryggrad varit att hushålla med våra resurser. Allt sedan vi bildades har våra hjärtan varit fyllda av omtanke om varandra och om kommande generationer. För hundra år sedan var utmaningen att med varma händer kunna lämna gården vidare till nästa generation. Idag är utmaningen att kunna lämna över ett välmående och livskraftigt jordklot till våra barn och barnbarn.

För med våra starka rötter i bonderörelsen följer ju också en urstark förankring i miljöfrågorna. Vårt parti bildades ju av människor som levde av naturens kretslopp, och som visste att vi inte överlever om vi inte tar hänsyn till naturen.

Och det synsättet är väldigt tydligt i förslaget till idéprogram. Vi är och ska vara det hållbara valet i svensk politik. Inte för att vi säger så, utan för att vårt miljöengagemang sitter i själen. Insikten att vi måste bruka utan att förbruka. Att förorenaren ska betala. Idén att det ska löna sig att vara miljövän, och att det ska kosta att förstöra naturen. Det är ur den hållbarhetsfilosofin som alla våra idéer växer.

Det är precis därför som vi i idéprogrammet föreslår att Sverige inom mindre än en generation bör bli ett samhälle med hundra procent förnybar energi, helt fritt från fossil energi.

Det är ett väldigt djärvt förslag, och det är ett förslag som förpliktigar. Men det är en nödvändig ambition. För ska vi klara klimatutmaningen, både lokalt och globalt, så måste vi ställa om till ett hållbart samhälle.

Och den gröna omställningen den kommer inte göra sig av sig självt. Den förutsätter att just vi, tillsammans, varje dag driver på den utvecklingen - i våra kommuner, i våra landsting, i våra regioner och i riksdagen och regeringen. Den förutsätter att vi har duktiga företagare som utvecklar framtidens klimatsmarta lösningar, och att vi alla agerar som miljömedvetna och ansvarstagande konsumenter.

100 procent förnybar energi inom en generation. Det är ett förslag där vi spänner bågen. Men vi centerpartister vet ju att vi kan klara också det.

För vi här inne tillhör ju ett parti som varit med och tagit miljöansvar i mer än 50 år. De 50 åren ska vi matcha med ett lika starkt miljöengagemang de 50 år som kommer.

Och en sådan hållbar politisk kraft behövs, mer än någonsin.

Den behövs för att fortsätta ställa om Sverige till ett hållbart samhälle.

Den behövs för att vi ska fortsätta ta vara på de förnybara resurserna, och sluta upp med de fossila och ändliga.

Och den behövs när vi ska fortsätta ställa om till ett helt förnybart energisystem.

Det fjärde området jag vill lyfta fram är våra unga, och deras framtid. För det är något som är väldigt viktigt, för vårt samhälle och för mig.

Jag vet inte hur det är med er, men själv minns jag min egen skoltid väldigt tydligt. Hur jag hade förmånen att redan som barn bli mött i min kunskapsörst. Hur jag hade lärare som såg att jag var en sådan där elev som slukade allt i min väg och som uppmuntrade mig att gå vidare. Jag vet av egen erfarenhet vad det kan betyda att få rätt uppbackning i skolan, när man inte är född med guldsked i mun.

Om det finns något område där Centerpartiet behöver bli tydligare så är det i vårt engagemang för våra barn och för deras skola. Vi vet att var femte elev lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Varje år. Förra året betydde det att 22 645 ungdomar lämnade grundskolan

utan att vara behöriga för gymnasiet. 22 645 ungdomar är nästan lika mycket som hälften av Gotlands befolkning.

Tänk er en situation där varannan gotlänning, år efter år, inte når grundskolans kunskapsmål. Och tänk er sedan en ungdomsarbetslöshet som i internationella mått mätt är skyhögt. Så här får det bara inte fortsätta.

Därför behöver vi i Centerpartiet engagera oss mer. Vi behöver ställa högre krav på kvalitet och att vi behöver se till så att alla elever får chansen att bli bemötta precis så som jag blev bemött. Utifrån deras egna behov. För vi vet att en bra skola som hjälper alla elever att göra mesta möjliga av sin egen potential är den i särklass starkaste drivkraften för att alla människor, oavsett var man är född eller vilka förutsättningar man har, ska få bra livsmöjligheter.

Att ge vartenda barn en stark rätt till godkända kunskaper är viktigt för den enskilde, men det är också helt nödvändigt för att vi ska kunna bryta den skyhöga ungdomsarbetslösheten. Eller för att citera förslaget till idéprogram: ”Lika rätt till god utbildning är vår viktigaste frihetsskapare”.

Det femte området jag vill lyfta fram är att Centerpartiet ska fortsätta vara det parti som ser och tar tillvara hela landet. Och det är nog viktigare än någonsin, för tillväxtpotentialen i hela landet har nog aldrig varit så stor som nu.

Vi vet att en levande landsbygd, livskraft i hela landet och konkurrenskraftiga gröna näringar är nyckeln till hållbar utveckling. Att landsbygden är avgörande i omställningen till ett hållbart samhälle. Att det är ur jorden, skogen, vattnet och vinden som vi hämtar framtidens energi. Att det är här vi hämtar vår mat.

Därför måste vi ge landsbygden bra förutsättningar att utvecklas. Så att man kan bo där och driva företag där. Och då måste det finnas bra kommunikationer med bra vägar, bra järnvägar, bra fastlandsförbindelser och en bra digital infrastruktur.

Och så det sjätte, och sista. Centerpartiet är sedan länge ett feministiskt parti. Ett parti som ser och tar sig an ojämlikheter mellan män och kvinnor, och som vill ta itu med dem. Att alla

människor ska ha en stark och självklar rätt att vara den man är och att flickor och pojkar, kvinnor och män, ska ha samma möjligheter. Att det inte är könet som ska avgöra vilken lön man får, vilken status man har eller vilket inflytande man får i samhället. För oss är det självklart att fortsätta ta kampen på ojämställdhetens allra mörkaste bakgård – att bekämpa mäns våld mot kvinnor, att stå upp mot människohandel och att motverka all prostitution.

Den jämställdhetstraditionen går ju långt tillbaka i vår historia.

För det var ju ingen slump att den första kvinnan som blev partiledare i Sverige var en centerpartist.

Det var ingen slump att den första kvinnan som blev utrikesminister var centerpartist.

Det var ingen slump att det var, Karin Andersson, som centerpartistiskt statsråd, införde Jämo och drev igenom den första jämställdhetslagen i Sverige på 70-talet.

Och det kommer inte att vara en slump att det om 30 år kommer het att det var Centerpartiet som hittade vägarna till jämställdhet, när våra barn tittar i sin politiska backspegel.

Centervänner,

Det här och mycket mer hittar ni i partistyrelsens förslag till nytt idéprogram. Nu ligger ett spännande jobb framför alla oss som kommer vara med på Framtidsstämman nästa helg.

Jag är säker på att vi tillsammans, efter den helgen, kommer kunna beskriva vår starka gemensamma kärna som ett socialt, decentralistiskt och grönt liberalt parti. Ett frihetligt och jordnära parti. Som har tydliga idéer om rättvisa och hållbarhet. För en långsiktigt hållbar politik för hela landet – i såväl städer som på landsbygden – kan bara garanteras med Centerpartiet.

Centervänner, låt den här dagen och idéprogrammet vara startskottet. Ett startskott för att vända våra diskussioner utåt. Låt oss med samma energi och samma engagemang nu ta diskussionerna med våra politiska motståndare och med de som ska rösta på oss i valen nästa år.

För om vi gör det, då kan den här processen bli vändpunkten. Den kan bli vändpunkten för när vårt parti på allvar började prata visioner. Det kan bli vändpunkten då de breda massorna på allvar fick upp ögonen för Centerpartiet. Och det kan bli vändpunkten för när vårt parti på allvar började växa igen!

Så låt nu inte diskussionerna stanna av. Låt inte engagemanget ebba ut. Låt oss ta den och använda den för att tillsammans nå en valframgång nästa år.

För just nu har vi och vårt parti en unik möjlighet att bygga vidare på det engagemang som finns runt om i landet. Fortfarande står mediefönstret öppet för våra idéer. Och det ska vi ta vara på.

Passa på att berätta om allt det ni gör i kommunen.

Passa på att berätta om den bredbandsmiljard som Centerpartiet har drivit igenom i regeringen.

Passa på att berätta att det förnybara just nu, tack vare Centerpartiet, växer så det knakar. Att vindkraften sedan vi tillträdde ökat med 700 procent. Att elen från bioenergin sedan 2006 vuxit med 50 procent. Och att Sverige, med nästan 50 procent förnybar energi, är bäst på förnybart i hela EU! Det hade inte skett utan ert arbete, och utan Centerpartiet i regeringen.

Gå ut och berätta om allt detta. För det är genom att synas, genom att diskutera och genom att berätta som vi kan nå våra väljare.

Jag ser fram emot att fortsätta diskutera idéer och praktisk politik, och jag ser fram emot att fortsätta höra allt det goda som ni Gotlandscentern lyckas åstadkomma.